

Bild- och symbolstöd

Bild- och symbolstöd i förskolan är ett pedagogiskt verktyg som kan tydliggöra vardagen, visualisera språket och stödja det sociala samspelet. Tanken är att lyfta fram det betydelsebärande innehållet i kommunikation. Det kan handla om konkreta föremål, fotografier, bilder eller olika typer av symboler. Bilder och symboler är bra för alla barn men särskilt viktigt för barn som av olika anledningar har behov av en tydliggörande pedagogik och språkligt tillgänglig miljö. Det bidrar till att öka barns självständighet samt göra vardagen i förskolan begriplig, hanterbar och meningsfull. Att utveckla bild- och symbolstöd kräver kunskap, reflektion och medvetenhet i hela organisationen. När du skapar bild- och symbolstöd är det viktigt att fundera över:

- Vad är syftet med bildstödet?
- Är symbolerna representativa för målgruppen?
- Är materialet tydligt och överskådligt?
- Hur ska bilderna introduceras och presenteras?

Det finns program som är utformade för att skapa bild- och symbolstöd och som bygger på olika symbolbaser. I dagsläget har Umeå kommunlicens på layoutprogrammet InPrint 3 där Widgeit symbolbas ingår. I programmet går det att lägga till och använda egna bilder, fotografier och andra bildbaser så som Ritade tecken, Pictogram och Bliss.

För att bilder och symboler ska bli ett stöd i det praktiska arbetet under hela dagen på förskolan kan det underlätta att utgå från Levlas kategorier; förhållningssätt, strukturstöd, strategistöd, kommunikationsstöd och organisation. Nedan ges några exempel:

Förhållningssätt. Alla som arbetar i förskolan är viktiga förebilder (Lpfö18) i kommunikationen. Det handlar om att inta ett förhållningssätt där du använder dig själv, din röst och ditt kroppsspråk på ett medvetet sätt bilder och symboler som ett komplement. Du behöver också ta hänsyn till situationen och vem som är mottagare och om barnen kan tolka bilder.

Strukturstöd. Genom att använda bilder kan vi hjälpa barn att svara på VAD de ska göra. Exempel på strukturstöd är dagsschema/veckoschema.

Strategistöd. Genom att använda bilder hjälper det barn att svara på HUR de ska göra. Exempel på strategistöd är handtvätt, påklädning.

Kommunikationsstöd bidrar till att ge barnen förutsättning att **FÖRSTÅ** och **GÖRA SIG FÖRSTÅDDA**. Om bild- och symbolstöd används aktivt och medvetet i förskolan som stöd för kommunikationen skapar det förutsättning till delaktighet för alla barn.

Exempel på kommunikationsstöd.

- tallriksunderlägg
- kommunikationskortor
- nyckelknipor
- konkret material, t ex figurer och föremål vid sagoberättande.

Läs mer

David Edfelt, Anna Sjölund, Cajsa Jahn & Malin Reuterswärd *Tydliggörande pedagogik i förskolan*. Natur & Kultur 2019

Boel Heister Trygg *AKK i skolan: en pedagogisk utmaning: om alternativ och kompletterande kommunikation i förskola och skola*. Malmö SÖK, 2012

Aspeflo & Almsenius *I relation till lärande: kommunikationsstöd i undervisningen*, Aspeflo & Klamas AB förlag, 2019

Digitala verktyg

InPrint 3, <https://www.symbolbruket.se/>

Ritade tecken och Pictogram, <https://www.spsm.se/laromedel/>